

N:o 14.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 17 April 1880.
— — — den Andra Kammaren den 17 — —

Riksdagens underdåniga skrifvelse, angående beviljade statsbidrag till vägars anläggning och förbättring, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 14.)

S. A. K.

Riksdagen, som till behandling förehåft de genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående statsverkets tillstånd och behof väckta frågor om statsbidrags beviljande för väganläggningar och vägförbättringar, bro- och hamnbyggnader samt vattenkommunikationer, äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, får härmed i underdånighet anmäla följande i anledning deraf fattade beslut:

A) *Väganläggningar och vägförbättringar.*

1:o. För *anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar* har Eders Kongl. Maj:t uti ofvanberörda nådiga proposition föreslagit, att Riksdagen måtte för år 1881 ställa till Eders Kongl. Maj:ts förfogande 200,000 kronor.

Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, har Riksdagen till bidrag för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar till Eders Kongl. Maj:ts disposition för år 1881 anvisat 200,000 kronor.

2:o. Till *väganläggning mellan Lycksele och Stensele kyrkor* i Vesterbottens län beviljade 1876 års Riksdag ett anslag af 95,000 kronor under vilkor, att Eders Kongl. Maj:t skulle ega jemka anslagsbeloppet i den mån dagsverken och öfriga arbetskostnader kunde under arbetstiden i någon betydligare mån nedgå; varande af detta anslag anvisadt för år 1877 15,000 kronor, för år 1878 25,000 kronor, för år 1879 likaledes 25,000 kronor och för år 1880 10,000 kronor, eller tillsammans 75,000 kronor. Af det den nådiga propositionen angående statsverkets tillstånd och behof bifogade statsrådsprotokoll (bil. N:o 5 b) inhemtas, att på grund af ofvan omförmälda vilkor ifrågavarande anslag torde komma att minskas från beviljade 95,000 kronor till 92,160 kronor; och har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att till utgående under år 1881 anvisa för nu ifrågavarande väganläggning ytterligare 10,000 kronor.

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, har blifvit af Riksdagen bifallet.

3:o. För *väganläggning från Sorsele kyrka till Strycksele by jemte sidoväg från Lycksele öfver Ulriksdal, Carlgård och Husbondliden till Ruskträsk* beviljade 1877 års Riksdag ett anslag af 343,780 kronor, hvaraf Riksdagen anvisat för år 1878 24,093 kronor 86 öre, för år 1879 60,000 kronor, och för år 1880 25,000 kronor, eller tillhopa 109,093 kronor 86 öre; och har Eders Kongl. Maj:t nu hemställt, att i ytterligare afräkning å den beviljade anslagssumman 35,000 kronor måtte anvisas att under år 1881 utgå.

Denna hemställan har af Riksdagen bifallits.

B) *Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer.*

4:o. För *understödjande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder* har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att för år 1881 anvisa samma belopp, som för år 1880 beviljats, eller 20,000 kronor; och har berörda nådiga framställning blifvit af Riksdagen bifallen.

5:o. Till *understöd för byggande vid större fiskelägen af smärre båthamnar* har Eders Kongl. Maj:t äskat ett anslag för år 1881 af 30,000 kronor, eller samma belopp, som under föregående år varit för enahanda ändamål stäldt till Eders Kongl. Maj:ts förfogande.

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit, har blifvit af Riksdagen bifallet.

C) *Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.*

6:o. Uti ofvan nämnda nådiga proposition har Eders Kongl. Maj:t föreslagit, att till *understödjande medelst anslag utan återbetalningsskyldighet af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att minska frostländigheter*, måtte för nästkommande år anvisas samma belopp, som under de senare riksdagarne för enahanda ändamål beviljats, eller 80,000 kronor; och har Riksdagen bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit.

7:o. Till *befrämjande, medelst lån, af utdikningar och aftappningar af sankta trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag*, har, med bifall till Eders Kongl. Maj:ts förslag, för år 1881 beviljats enahanda belopp, som af sistlidna årens Riksdagar anvisats, eller 100,000 kronor.

8:o. För *sänkning af sjöarne Hjelmaren och Qvismaren* beviljade 1877 års Riksdag Hjelmarens och Qvismarens sjösänkingsbolag ett lån å 2,000,000 kronor, att från Statskontoret utgå med 600,000 kronor under år 1878 samt 300,000 kronor under hvarje af åren 1879, 1880, 1881 och 1882 och 200,000 kronor under år 1883; och har med anledning häraf Eders Kongl. Maj:t nu äskat anvisande för år 1881 af de på samma år belöpande 300,000 kronor af detta lån.

Hvad Eders Kongl. Maj:t sålunda föreslagit har blifvit af Riksdagen bifallet.

9:o) I afseende å *vilkoren för erhållande och tillgodonjutande af statsbidrag till och kontrollen å allmänna arbeten* har, på sätt Eders Kongl. Maj:t föreslagit, Riksdagen beslutat, att nu gällande allmänna vilkor och föreskrifter i afseende å de statsbidrag, som blifvit anvisade för väganläggningar och vägförbättringar, brobyggnader, hamnanläggningar, vattenkommunikationer samt sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag, hvilka vilkor och föreskrifter innefattas i Riksdagens underdåniga skrifvelser den 23 Maj 1873 (N:o 67, mom. 8, och N:o 68), den 23 April 1874 (N:o 27, mom. 11), den 5 Maj 1876 (N:o 27, mom. 12), den 20 Maj 1878 (N:o 47, mom. 13) och den 17 Maj 1879 (N:o 49, mom. 13), fortfarande skola blifva gällande; varande dessa vilkor och föreskrifter, hvilka, på sätt Eders Kongl. Maj:t ansett lämpligt, nu blifvit af Riksdagen till ett helt sammanförda, af följande innehåll:

1:o. För hvarje företag måste plan till arbetets utförande jemte beräkning öfver dermed förenade kostnader vara uppgjord och hafva

vunnit Kongl. Maj:ts nådiga fastställelse; och skall menighet, bolag eller annan vederbörande, som erhållit statsunderstöd till arbetets utförande, vara underkastad alla de vilkor och kontroller, som af Kongl. Maj:t pröfvas lämpliga och nödiga; hvarjemte i sådana fall, der rätt till jemkning i beviljad anslagsbelopp blifvit eller blifver staten förbehållen, räknenskaper skola föras å sådant sätt, att den verkliga kostnaden för det af staten understödda arbetsföretaget må kunna säkert uppskattas.

2:o. Då arbetsföretaget afser vägförbättring, väganläggning eller vattenaftappning, bör vederbörande menighet hafva afgifvit yttrande om företagens lämplighet och nytta.

3:o. Alla med understöd af allmänna medel anlagda eller förbättrade vägar samt byggda broar böra af den menighet, det bolag eller den särskilda korporation, som åtnjutit det för företaget beviljade understödet, vederbörligen för allmänna trafiken underhållas, intilldess den framtida underhållningsskyldigheten kan varda i behörig ordning andra vederbörande ålagd och emellan dem fördelad.

4:o. Derest hamn- och kanal- eller andra likartade afgifter efter arbetsföretagets fullbordande skola komma att utaf de trafikerande upptagas, bör taxa härå vara fastställd, så lindrig som skäligen låter sig göra. Sålunda fastställda afgifter få icke förhöjas, med mindre Kongl. Maj:t, på grund af särskildt förekommande omständigheter, pröfvar skäligt dertill lemna bifall, utan böra deremot ovilkorligen nedsättas, så snart det af redogörelse, som hvart femte år till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bör ingifvas, befinnes, att behållna inkomsten öfverstiger en viss, af Kongl. Maj:t fastställd procent utaf de till företaget lemnade enskilda bidrag; och skall dessutom en viss, af Kongl. Maj:t likaledes bestämd andel utaf de afgifter, som uppbäras, till reparationsfond afsättas.

5:o. Då ett arbetes utförande öfverlemnas till stad, menighet, bolag eller enskilde, bör alltid kontrakt derom vara i vederbörlig ordning afslutadt samt af Kongl. Maj:t i nåder godkänt. Kontraktet skall innefatta förbindelse för stad, menighet, bolag eller enskilde, dels att i noggrann öfverensstämmelse med den fastställda arbetsplanen och under skyldighet att dervid vara underkastade vederbörandes kontroll påbörja, verkställa och fullborda arbetet inom viss bestämd tid, utan att vidare väcka anspråk på ytterligare bidrag af allmänna medel, och dels att, genom egna tillskott, utgöra hvad som utöfver statsbidraget kan erfordras; egande Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader att, der den pröfvar lämpligt, uti de kontrakt, som af bemälda Styrelse rörande arbetenas utförande upprättas, intaga det förbehåll,

att, innan sista delen af statsbidraget utbetalas, bör styrkas, att till Styrelsen blifvit aflemnade fullständiga ritningar, utvisande huru arbetet blifvit utfördt. Dessutom bör uti de kontrakt rörande befordrandet af kommunikationsanstalter, i afseende å hvilka Kongl. Maj:t finner för godt sådant föreskrifva, inflyta, att vederbörande direktion skall hafva skyldighet att under byggnadsåren inom viss bestämd tid till Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader årligen afgifva berättelse om arbetets fortgång under nästföregående året, samt att, sedan kommunikationsanstalten blifvit för trafiken upplåten, enligt af bemälda styrelse uppgjorda formulär, afgifva berättelse angående trafiken och hvad dermed eger gemenskap.

6:o. För fullgörandet af sådant kontrakt, äfvensom för de lyftade statsmedlens återbäring, i fall mot kontraktet brytes, bör ställas sådan säkerhet, som af Kongl. Maj:t i nåder godkännes; varande dock städer och sådana menigheter, hvilka Kongl. Maj:t anser derifrån böra befrias, från dylik skyldighet frikallade.

7:o. Af Kongl. Maj:t, eller af Riksdagen beviljad anslag eller lån kan i allmänhet icke utbekommas förr, än arbetsföretaget blifvit börjad, hvarefter utan återbetalningsskyldighet anslagna medel få successivt och i mån af arbetets fortgång lyftas vid de terminer, som i kontraktet finnas utsatta eller särskildt blifvit bestämda antingen af Kongl. Maj:t eller af Styrelsen för allmänna väg- och vattenbyggnader, efter dertill af Kongl. Maj:t lemnadt bemyndigande; börande, så vida icke Kongl. Maj:t med afseende å särskilda förhållanden, pröfvar skäligt annorlunda förordna, någon del af sådant anslag i Statskontoret innestå, intilldess arbetet är vederbörligen afsynadt och godkänt. Lånemedel få, sedan behöriga handlingar aflemnats, lyftas på en gång vid den tid de, som åtagit sig arbetets fullgörande, sådant åstunda, så vida icke särskild föreskrift angående tiden för lånets utbekommande blifvit meddelad.

8:o. Alla statsbidrag, som blifvit uti ifrågavarande afseende beviljade, skola från Statskontoret utbetalas antingen omedelbart eller ock genom Kongl. Maj:ts vederbörande Befallningshafvande eller den myndighet, som fått sig i nåder uppdraget att medlen requirera och uttaga; börande, innan större eller mindre del af beviljade statsbidrag utbetalas, hos Statskontoret företes:

- a) om arbetets utförande afslutadt och godkänt kontrakt;
- b) af Kongl. Maj:t godkänd säkerhetshandling för samma kontrakts fullgörande eller medlens återbäring i de fall, der sådan säkerhet enligt mom. 6 erfordras;

c) behörigt intyg att arbetet är börjadt; samt derjemte,
 d) då statsbidrag skall utgå såsom lån, en till Statskontoret eller ordres stäld, af bemälda Kontor godkänd skuldförbindelse, som, i fråga om låneunderstöd för vattenaftappning eller annat odlingsföretag, skall innefatta vederbörandes betalningsansvar, intill dess sådant lån, jemlikt Kongl. kungörelserna af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848, blifvit fördeladt på de hemman, hvilka för återbetalningen skola ansvara, och fördelningen vunnit laga kraft samt uti jordeboken på föreskrifvet sätt antecknats; och

e) af Statskontoret godkänd borgen eller säkerhetshandling för den afgifna skuldförbindelsens uppfyllande.

9:o. De låne- och säkerhetshandlingar, som för statsbidrags utbekommande till Statskontoret aflemnats, förblifva uti Kontorets vård; dock skola sådana handlingar, som vederbörande embetsmyndigheter kunna blifva i behof att begagna, till dem på behörig requisition utlemnas.

10:o. I händelse afvikelse, utan dertill erhållen vederbörlig tillåtelse, skett från den fastställda arbetsplanen, eller arbetet, utan af Kongl. Maj:t medgifvet anstånd med detsammans utförande, icke blifvit fullbordadt inom därför bestämd tid, ankommer på Kongl. Maj:t att låta inställa all vidare utbetalning af statsbidraget samt återfordra hvad deraf uppburits, att på en gång eller successivt till Statskontoret inbetalas inom den tid, som bestämmes af Kongl. Maj:t eller af Riksdagen, till hvars pröfning frågan om uppburna medels återbäring lär komma att öfverlemnas, derest längre anstånd dermed än till nästa riksdag anses erfordras. Statskontoret bör tillse, att sådan inbetalning ingår i vederbörlig ordning; och skall det åligga vederbörande att å sålunda lyftade och återburna medel jemväl erlägga fem procent årlig ränta från lyftningsdagen till dess återbetalning sker.

11:o. Stad, ort, bolag eller enskilde, som af ett genom statsbidrag befordradt företag komma att draga omedelbart gagn, böra, i den mån Kongl. Maj:t pröfvar skäligen bestämma, jemväl till företagets fullbordande bidraga, antingen genom kontant tillskott eller med materialier och arbete. I annat fall beror af Kongl. Maj:t att inställa utbetalningen af de beviljade medlen. Åt fiskeläge, som erhåller del af anslaget för byggande af smärre båthamnar, afsedda för fiskarens behof vid de större fiskelägena i riket, må endast anvisas högst två tredjedelar af det belopp, lägets båthamn enligt upprättadt och godkänt kostnadsförslag beräknas kosta, och skola fiskelägets invånare i öfrigt förbinda sig att genom verkställande af arbete, eller på annat sätt, anskaffa minst en tredjedel, som för båthamnens åstadkommande är behöflig utöver det beviljade anslaget.

12:o. Vid alla med statsbidrag i större eller mindre mån understödda arbeten böra företrädesvis, der sig göra låter, tjenst- och sysslösa personer användas.

13:o. De arbetsföretag, för hvilkas utförande statsbidrag beviljats, böra vara påbörjade senast under loppet af året näst efter det, hvarunder medlen blifvit af Riksdagen anvisade; kommande, då arbetet icke påbörjats inom den sålunda bestämda tidens förlopp, det beviljade beloppet att reserveras till Riksdagens disposition.

14:o. Beträffande anslag utan återbetalningsskyldighet till understödjande af sådana myrutdikningar och vattenaftappningar, som företrädesvis afse att förminska frostländigheten, skall iakttagas, dels att sådant understöd icke i något fall får öfverstiga en tredjedel af den för arbetets utförande, enligt faststeld plan, beräknade kostnad, dels att anslaget må, utan någon viss fördelning mellan de särskilda länen, företrädesvis anvisas till sådana större företag, som anses i väsentlig mån befrämja det dermed afsedda ändamål eller frostländighetens förminskande; dels att vederbörande kommuner, föreningar eller enskilde alltid skola hafva förbindelse att icke allenast tillskjuta hvad derutöfver för arbetets fullbordande erfordras, utan ock att för all framtid behörigen underhålla de afloppsgrafvar och andra för ändamålets vinnande utförda arbeten, som med statsbidrag blifvit understödda; dels slutligen att Kongl. Maj:t må ega att, i de fall, der sådant anses vara af behovet påkalladt, i nåder medgifva att någon del af anslaget må förskottsvis till vederbörande utbetalas.

15:o. För de till sjösänkningar och myrutdikningar eller andra vattenaftappningsföretag utbekomna låneunderstöd skola efter tre års förlopp från den dag, då lånemedlen från Statskontoret utbekommits, årligen erläggas åtta procent å hela den lyftade lånesumman, hvaraf ränta godtgöres efter fem för hundra af obetalda kapitalbeloppet, och det öfriga utgör afbetalning derå. I afseende på sättet och ansvarigheten för dessa inbetalningars verkställande böra lända till efterrättelse ofvan åberopade Kongl. kungörelser af den 13 Juni 1845 och den 3 November 1848.

16:o. Alla kostnader, af hvad namn de vara må, som i följd af erhållna anslag eller lån föranledts för Statskontoret, skola utan undantag bestridas eller godtgöras utaf den eller dem, som statsbidragen erhållit; och bör erforderlig föreskrift derom uti kontraktet införas.

Till upplysning om sammanlagda beloppet af de enligt denna skrifvelse beviljade anslags- och lånesummor bifogas ett deröfver uppgjort sammandrag.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 17 April 1880.

Sammandrag af de utaf 1880 års Riksdag beviljade, i dess underdåniga skrifvelse N:o 14 omförmälda statsbidrag för väganläggningar och vägförbättringar, hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer äfvensom sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.

	Anslag.	Lån.	Summa anslag.	Summa lån.	Summa anslag och lån.
A) <i>Väganläggningar och vägförbättringar.</i>					
Till fond för anläggning af nya samt omläggning eller förbättring af backiga eller eljest mindre goda vägar	200,000	---	---	---	---
Till anläggning af väg emellan <i>Lycksele</i> och <i>Stensele</i> kyrkor i <i>Westerbottens</i> län	10,000	---	---	---	---
Till väganläggning från <i>Sorsele</i> kyrka till <i>Stryksele</i> by jemte sidoväg från <i>Lycksele</i> öfver <i>Ulriksdal</i> , <i>Carlgård</i> och <i>Husbondliden</i> till <i>Ruskträsk</i> i <i>Westerbottens</i> län	35,000	---	245,000	---	245,000
B) <i>Hamn- och brobyggnader samt vattenkommunikationer.</i>					
Till fond för understödande af mindre hamn- och brobyggnader samt upprensning af åar och farleder	20,000	---	---	---	---
Till fond för byggande vid större fiskelägen af smärre båthamnar	30,000	---	50,000	---	50,000
Transport	---	---	295,000	---	295,000

	Anslag.		Lån.		Summa anslag.	Summa lån.	Summa an- slag och lån.
Transport	---	---	---	---	295,000	---	295,000
C) <i>Sjösänkningar och andra vattenaftappningsföretag.</i>							
Till fond för myrutdikningar och vattenaftappningar till förminskande af frostländigheten	80,000	---	---	---			
Till fond för understöd- jande af utdikningar och aftappningar af sank- trakter och sjöar till beredande af odlings- företag	---	---	100,000	---			
För sänkning af sjöarne <i>Hjelmaren och Qvisma- ren</i>	---	---	300,000	---	80,000	400,000	480,000
Summa kronor	---	---	---	---	375,000	400,000	775,000